


„Dacă ar funcționa normal, la toată capacitatea, BCU ar deveni cu adevărat un punct de reper al Iașului cultural”

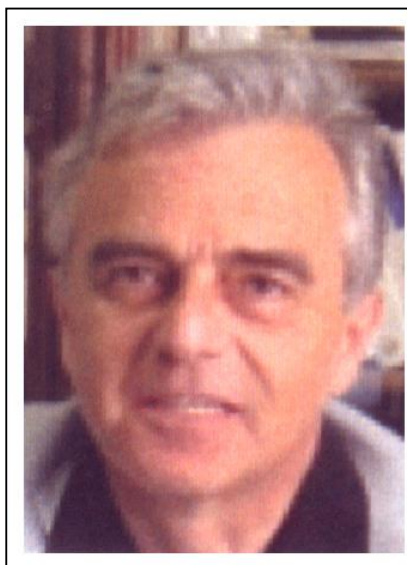
Alexandru CĂLINESCU
Elena BONDOR

Résumé: LA BCU de Iași est devenue un espace culturel dont le rayonnement est aujourd'hui connu et reconnu. L'avenir de la bibliothèque dépend de la manière dont seront menés à bien les travaux de restauration et de modernisation.

(bibliotecă; politică culturală)

 **Elena Bondor:** *Domnule profesor, Biblioteca Centrală Universitară pe care o conduceți a devenit, într-un timp destul de scurt, un spațiu simbolic, un centru recunoscut al activităților culturale din Iași. Dincolo de faptul că în bibliotecă se citește, se cercetează, se scrie, aici au loc manifestări deja devenite tradiționale, cum ar fi Lire en fête, colocviile și seminariile Foucault și, în plus, multe alte conferințe și lansări de carte. Colaborați foarte strâns cu instituții precum Centrul Cultural Francez, Editura Polirom etc. Când ați venit director la această instituție, aveți pregătită o strategie în acest sens, sau totul s-a întâmplat pe parcurs?*

Alexandru Călinescu: Poate că „strategie” e un cuvânt puțin cam pretențios. Cert este că aveam din capul locului intenția de a regândi activitatea BCU și în funcție de manifestările culturale. În fond, chiar clădirea bibliotecii a fost concepută ca un spațiu multifuncțional, unde activitățile culturale aveau o pondere cel puțin egală cu biblioteca propriu-zisă. Pe parcurs, am avut șansa de a găsi în dl Paul-Elie Lévy, directorul Centrului Cultural Francez, un partener de mare disponibilitate, plin de idei și de energie, cu care mă înțeleg perfect. Grație acestei colaborări, în doi ani am reușit să găzduim colocvii, simpozioane, conferințe de incontestabil interes, de înaltă ținută și cu o participare prestigioasă. Am colaborat și vom extinde aria inițiativelor comune cu British Council, cu Editura Polirom, cu Institutul Xenopol, cu TVR Iași etc. Avem un public fidel, avem de fiecare dată mulți studenți, lista personalităților din România și din străinătate care au participat la întâlnirile din sala Hasdeu este impresionantă. Nu vă ascund că aș fi vrut să fac și alte lucruri, pe care, din păcate, am fost nevoit să le las, deocamdată, în suspensie. Nu dispunem decât de o singură sală, ce se dovedește nu o dată neîncăpătoare. Dacă am avea și Aula, altele ar fi posibilitățile, altfel



ne-am putea desfășura. E consternant să constați că pentru o clădire de o asemenea valoare arhitectonică nu se face un efort financiar cu adevărat consistent pentru a grăbi lucrările de reparație și consolidare. Dacă ar funcționa normal, la toată capacitatea, BCU ar deveni cu adevărat un punct de reper al Iașului cultural și universitar.

E.B.: *Ce alte activități culturale vor mai avea loc la BCU Iași în anul 2003¹?*

Al. C.: În ianuarie am avut o lansare de carte și o întâlnire, foarte reușită, cu istoricul Adrian Cioroianu. În martie, BCU este printre organizatorii unei manifestări de amploare și de prestigiu, *Forumul cooperării universitare francofone*, unde vor participa reprezentanți ai multor universități din străinătate. În toamnă sperăm să reaşezăm cooperarea cu British Council pe baze noi, într-un spațiu extins și modernizat. În luna mai se va materializa, nădăjduiesc, proiectul unei dezbateri pe tema Lectură și cenzură, la care va fi invitat Matei Călinescu. Vom continua conferințele, lansările de carte.

E. B.: *Ca orice bibliotecă serioasă, BCU Iași are un site foarte bine realizat. Cum toată lumea navighează acum pe Internet, mă gândesc la faptul că nu ar fi rău să se inaugureze o nouă secțiune a site-ului intitulată, de pildă, Manifestări culturale, sau așa ceva. În acest loc ar putea fi anunțat, cu o lună-două mai înainte, programul activităților culturale care urmează să aibă loc în bibliotecă. În felul acesta, intelectualii care nu locuiesc în Iași și care, cu siguranță, sînt interesați să participe la aceste manifestări, ar afla în timp util despre ce urmează să se petreacă aici.*

Al. C.: Aveți perfectă dreptate.

E. B.: *Mai mult, conferințele, lansările de carte ar putea fi înregistrate, iar cineva ar putea să se ocupe de transcrierea lor – parțială sau în întregime – sau ar putea fi făcute niște rezumate, care, iarăși, ar putea fi plasate pe site.*

Al. C.: Pentru unele din manifestări există, din fericire, înregistrări pe casetă video. Pentru altele, din păcate, nu s-a făcut nici măcar o înregistrare pe casetă audio. E regretabil, mai ales că au fost momente foarte reușite, cu intervenții substanțiale, cu schimburi de replici vii, într-o atmosferă decontractată și reconfortantă. Ce vreți, am scăpat din vedere că trebuie să mă gândesc (și) la posteritate.

E. B.: *Pînă în 1989, în biblioteci se întîmplau lucruri foarte grave. Politica culturală, dacă o putem numi așa, a comuniștilor, a vizat și chiar a realizat punerea în regim de secret a unor fonduri, prin scoaterea din circulație a unei bune părți din colecțiile bibliotecilor. Erau controlate achizițiile, abonamentele, iar lectura era ținută sub observație. Acum toate acestea sînt de domeniul trecutului. Lucrurile au intrat în normalitate în această privință. Dar, cu siguranță, au apărut alte probleme. Care sînt cele mai grave dificultăți care se confruntă în prezent bibliotecă?*

Al. C.: Dificultățile sînt multe și grave, nici nu știu cum aş putea să stabilesc o ierarhie, în ordinea importanței și a urgenței. Lucrările de consolidare și restaurare, spuneam, trenează,

¹ Interviuul a fost realizat în primăvara acestui an. De atunci, planurile au devenit realitate. Luăm doar un exemplu: la 21 noiembrie, s-a deschis noul sediu pe care BCU l-a pregătit pentru British Council.

bani se dau cu ținuta, ar trebui să se lucreze continuu, nu „în salturi” și ar trebui să se înțeleagă că o operațiune de acest fel, odată începută, se cere terminată într-un interval de timp rezonabil. Întreg personalul bibliotecii face deosebite eforturi pentru a-și continua activitatea în condiții normale, dar pentru asta e nevoie ca mari cantități de volume să fie mutate dintr-un loc în altul, ca să permită efectuarea lucrărilor „pe porțiuni”. O bibliotecă centrală universitară ar trebui să se găsească printre prioritățile guvernamentale, să aibă un buget decent, care să-i permită o politică eficientă de achiziții, abonamente etc. Ce să mai spunem despre continuarea procesului de informatizare, despre faptul că aparatura trebuie în permanență întreținută, înlocuită, modernizată? Am avea nevoie și de mai mult personal, lucru care rezultă din simpla confruntare cu indicii de normare. Depozitarea publicațiilor e o problemă redutabilă, e necesară aici elaborarea unei strategii pe durată lungă. Abonamentele la presa străină au ajuns într-un punct critic, practic fondurile bănești au fost șterse. În sfârșit, sînt obligat să precizez că bugetul care ni s-a acordat pe 2003 e unul de supraviețuire (în condiții de maximă austeritate), nu unul de dezvoltare.

E. B.: În orice bibliotecă, serviciul de achiziții este unul dintre cele mai importante (nu spun că n-ar fi și celelalte). Persoana care se ocupă de achiziția de carte (de obicei, șeful serviciului) trebuie să aibă mult fler, să fie foarte bine informată, să dețină cunoștințe din multe domenii, pentru a face o selecție în vederea cumpărării. La Iași, nevoile de lectură sînt acoperite și de depozitul legal, dar acesta înseamnă doar cîte un exemplar din fiecare titlu editat în țară. Și cum numărul studenților este din ce în ce mai mare, dacă îi luăm doar pe ei în calcul, este clar că nu ajung cărțile. Cum se fac achizițiile la BCU? Se colaborează, în acest sens, și cu universitatea?

Al. C.: La numărul de studenți care există actualmente în Iași, e imposibil să fie acoperite toate cerințele. Presupunînd că am avea bani de achiziții și că am putea cumpăra zeci de exemplare dintr-o carte, nu am avea unde să le depozităm. Dar cursurile universitare și lucrările de specialitate costă, adesea, foarte mult. Se colaborează, bineînțeles, cu filialele bibliotecii de pe lângă facultăți și se ține seama, pe cît se poate, de propunerile venite din partea profesorilor și a studenților. Soluții-miracol nu există. O cerință elementară ar fi ca toată lumea să respecte termenele de împrumut, să nu blocheze cărțile, să dea posibilitatea și altora să citească. Apoi, să se acorde prioritate lecturii la sală, mai ales în clădirea centrală a BCU (la București, din fondul central nici nu se mai împrumută cărți acasă). E nevoie și de colaborarea și înțelegerea beneficiarilor.

E. B.: Credeți că bibliotecile virtuale ar putea deveni vreodată un concurent serios pentru cele tradiționale?

Al. C.: De ce „concurrent”? Pînă una-alta, biblioteca virtuală poate fi complementară bibliotecii tradiționale. Nu vreau să intru aici într-o discuție care ne-ar duce prea departe și ne-ar obliga să riscăm profeții despre viitorul cărții. Trebuie să învățăm să selectăm și să stăpînim informațiile. Tehnologiile moderne au dezavantajul că oferă o masă enormă de informații în care te poți pierde. „Cultura cărții” poate juca un rol moderator (și modelator) pentru „cultura calculatorului”.